

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ

■ ÖĞRENCİ
BİLGİLENDİRME
REHBERİ

**COVID-19 KAPSAMINDA EĞİTİM
ORTAMLARINDA UYULMASI
GEREKEN KURALLAR**

AMAÇ:

* Covid-19 pandemi döneminde dış hekimliği öğrencilerinin öğrenimlerinin önlemler dahilinde güvenli bir biçimde devam etmesini sağlamak,

Eğitim Faaliyetlerinin Yürütülmesi

* COVID-19 enfeksiyonunun yayılımının önlenmesi kapsamında aşı ve PCR uygulamalarıyla ilgili hususlar Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü'nün belirlediği kurallar dahilinde prosedür takip edilip uygulanır.

* COVID-19 pandemisi sırasında verilen eğitimler güncellenerek sürdürülecek olup, çevrimiçi eğitimlere katılım zorunludur, eğitimler kayıt altına alınır.

Uyulması Gereken Kurallar ve Öğrencilerin Alması Gereken Önlemler

* Öğrencilerin portal üzerinden (<https://portal.omu.edu.tr/>) HES kodlarının kaydı zorunludur. Tüm öğrencilerin HES kodları öğrenci işleri tarafından alınarak risk durumları her gün sorgulanır. Herhangi riskli bir durumda öğrenci işleri tarafından ders ve staj sorumlularına bilgilendirme yapılır.

* Öğrenciler mevcut soyunma odalarını seyreltilmiş sayıda kişi içeride bulunacak şekilde, sosyal mesafeye ve maske kullanımına dikkat ederek kullanırlar. Soyunma odaları her sabah öğrenci girişinden önce ve düzenli olarak temizlenir.

* Teorik dersler 08.15' te, klinikler 08.30'da başlayacaktır. Öğrenciler öğrenci giriş kapısını kullanarak dersliklere giriş yapar, fakülte içerisinde hasta ve personel asansörünü kullanmazlar. Merdiven kullanılması durumunda öndeki kişi ile arada en az 3 basamak mesafe bırakılmasına dikkat edilir.

* Bölümlerin işleyişini bozmayacak şekilde belirlenen sayıda öğrenci kliniklere alınacaktır. Her staj başlangıcında öğrencilere o staja yönelik klinik işleyişle ve uyulması gereken kurallarla ilgili bilgilendirme yapılacaktır.

* Öğrenciler COVID-19 belirtileri gösterdiğinde ve/veya temaslı olması durumunda öğrenci işlerine ve dekanlığa bilgi vermek zorundadır. Bu durumlarda öğrenciler mevcut durumunu ibraz eden belgeyi bir dilekçe ile en geç 15 gün içerisinde öğrenci işlerine teslim eder.

* Fakülte içerisindeki tüm işaretlemelere, uyarılara ve bilgilendirmelere dikkat edilmeli ve uyulmalıdır.

* Fakülte yemekhanesi pandemi sürecinde kapalı olacaktır. Kantin ortamı sosyal mesafenin korunması amacıyla kişiler arası en az 1,5 metre olacak şekilde düzenlenmiştir. Yemek dışında maske kullanımı zorunludur.

Dersliklerde Alınacak Önlemler

* Derslikler içerisinde ve çalışma salonlarında öğrenciler seyreltilmiş şekilde maske ve mesafe kurallarına dikkat ederek oturacaktır.

* Ders araları dahil olmak üzere, dersliklerde yiyecek-içecek tüketilmemesi ve maskenin çıkarılmaması gereklidir. Ortak kullanılan alanlarda masa, koltuk ve kapı kolu gibi yüzeylere en az düzeyde temas edilmesi dikkat edilir. Eller düzenli aralıklarla su ve sabunla en az 20 saniye sürecek şekilde yıkanır ve kurulanır.

* Dersliklerin pencereleri açılarak düzenli bir şekilde sık sık havalandırılmalıdır.

* Dersle ilgili bir etkinlik yapılacağı zaman etkinliklerin havalandırması olan alanlarda yapılması tercih edilmelidir.

* Temaslı takibi için sınıflarda öğrencilerin hep aynı yerde oturması sağlanmalıdır.

* Teorik dersler 2021/196 sayılı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Senato kararı dikkate alınarak yürütülecektir.

* Kitap, kalem vb. eğitim malzemeleri kişiye özel olmalı, öğrenciler arası malzeme alışverişi yapılmamalıdır.

Klinik Uygulamalarda Alınacak Önlemler

- * Kişisel koruyucu ekipman kullanımı olumsuz yönde etkileneceğinden öğrenciler oje, takı, saat vs. kullanmamalıdır. Saçlar bone içinden çıkmayacak şekilde toplanmalı ve sakallar uygun şekilde kısaltılmalıdır.
- * Klinik ve günlük kıyafet ayrımı önemlidir. Klinik kıyafetleri ve ayakkabılar günlük hayatta kullanılmaz. Fakülteye geliş gidişlerde sivil kıyafet giyilir. Klinik kıyafetleri ile hastane dışına çıkılmaz. Klinik kıyafet, alt-üst forma şeklinde olmalıdır.
- * Kliniklerde gereksiz alet ve dental sarf malzeme bulundurulmamalıdır. Hastalar kliniğe alınmadan önce yapılacak işleme uygun olarak gerekli malzemeler hazırlanır. Hasta klinik içerisinde olduğu sürece çekmeceler ve dolaplar zorunlu olmadıkça açılmaz. Çevresel temas en aza indirilir.
- * Kliniklerde tüm çöpler işlem sırasında uygun şekilde ayrıştırılarak atılır. Hasta tedavisi sırasında üretilen tüm atıklar, kan ve vücut sıvısı bulaşmış olan tüm materyaller enfekte kabul edilir ve tıbbi atık olarak atılır.
- * Kliniklerde bulunan bilgisayar, masa ve koltuk gibi yüzeylere en az düzeyde temas edilmesine dikkat edilir. Eller düzenli aralıklarla su ve sabunla en az 20 saniye sürecek şekilde yıkanır ve kurulanır.
- * Kişisel koruyucu ekipmanların kullanımı ile ilgili bilgilendirme broşürleri <https://dis.omu.edu.tr/tr/covid-19> okunmalı ve belirtilen şekilde klinik giyinme ve soyunma yapılmalıdır. Kliniklerdeki öğrenciler hasta bakılan ortamdan çıkarken kişisel koruyucu ekipmanları uygun şekilde çıkararak el hijyeni sağlandıktan sonra (tıbbi maske takılı olarak) sosyal alanlara geçmelidir.
- * Tek kullanımlık hasta ve hekim önlükleri tıbbi atık olarak atılır. Önlük, dış kısmına değmeden içe doğru katlanarak dikkatlice çıkarılır. Sonrasında eller sıvı sabun ve akan su veya alkol bazlı el dezenfektanı ile temizlenir.
- * COVID-19 hastalığında enfekte kişiden yayılan damlacık, karşısındaki kişinin göz mukozasına sıçradığında da enfeksiyon bulaşına neden olabilir. Hastalarla yakın temasta bulunulduğunda (öz. aerosollü işlemlerde) gözlük ya da yüz koruyucu kullanılmalıdır. Yüz koruyucu ve gözlük kullanım süresi sonunda veya kirlendiğinde gözlük ya da yüz koruyucu sabunlu su ile ovalanarak yıkanarak veya %70'lik alkol ile silinerek tekrar kullanılır. Gözlük veya yüz koruyucunun çıkarılması sonrasında her seferinde uygun el hijyeni sağlanmalıdır.
- * Klinik uygulamalarda eldiven kullanımı gerekmiyorsa COVID-19'dan korunmak amacıyla eldiven kullanılmamalıdır. Eldiven kullanımı el temizliği yerine geçmez.
- * Hasta çıktıları ile temas edebilecek tüm yüzeyler dezenfektan sıkılmış kağıt havluyla temizlenir. Dezenfeksiyon işleminde kullanılan kâğıt havlular ve eldivenler tıbbi atık kutusuna atılır.
- * Tıbbi maskelerin aerosol içeren işlemler dışında yeterli olduğu, N95-FFP2/FFP3 maskelerin sadece aerosol içeren işlemlerde gerekli olduğu Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiştir. Sağlık Bakanlığının N95-FFP2/FFP3 Maskelerin uzun süre kullanımı talimatına uygun olarak saklanabileceği için kişisel olarak saklanır. N95-FFP2/FFP3 Maske vücut sıvılarıyla gözle görülebilir şekilde kontamine olmuş ya da açıkça hasar görmüş veya nefes alması zor hale gelmiş ise atılır. Yüzey kirlenmesini azaltmak için N95-FFP2/FFP3 maskesi üzerinde tıbbi maske ya da temizlenebilir bir yüz koruyucu kullanılır.
- * Kişiyeye özel maskenin tekrar kullanımı için el hijyeni sağlandıktan sonra çıkarılan maskeler hava alabilen kâğıt torba veya kâğıt havluya sarılarak temiz bir ortamda saklanabilir. Her kullanımdan sonra torba veya havlu değiştirilir. Bu amaçla naylon torba kullanılması önerilmez. Bu saklama koşullarında 5 defadan fazla kullanılmaz. Kullanılmış bir N95-FFP2/FFP3 Maske takarken temiz (steril olmayan) eldiven kullanılır. N95-FFP2/FFP3 Maskesi takıldıktan ve maskenin yüze rahat bir şekilde oturması sağlandıktan sonra eldivenler çıkarılıp atık kutusuna atılır.
- * Birden çok hastada kullanılan dental ünit ve sandalyesi, dental röntgen cihazı, ışık gibi tıbbi cihazların her hastadan sonra dezenfeksiyonu sağlanır. Dezenfeksiyon için enfeksiyon kontrol komitesinin belirlemiş olduğu dezenfektanlar kullanılır. Hasta çıkartıları ile kirlenmiş yüzeylerde öncelikle kâğıt havlu kullanarak kir temizlenerek, sonrasında dezenfektan ile dezenfeksiyon yapılır ve kuruyana kadar beklenir.

- * Ortamdaki aerosolün tahliyesi için gerekli tedbirler alınır, öncelikle doğal yöntemlerle havalandırma sağlanır.
- * Kliniklerde yaşlı, engelli ve çocuk hastaların refakatçisi dışında refakatçi alınmamalıdır.
- * Tedavilerden önce bir ön uygulama olarak %1,5 hidrojen peroksit ile hastaya 30 saniye süre ile gargara yaptırılır.
- * COVID-19 enfeksiyonunun damlacık veya aerosoller yoluyla yayılması sebebiyle el aletleri ile tedavi yapılmasına öncelik verilir, uygun tedavilerde rubber dam kullanılır.
- * Tedavi sırasında 4 el tekniği kullanılması tercih edilir.
- * Hastaların işlemleri tamamlandıktan sonra 14 gün içerisinde COVID-19 semptomu ya da bulgusu varlığında hekimini bilgilendirmesi gerektiği hastaya anlatılır.

Radyoloji Bölümünde Alınması Gereken Önlemler

- * Hasta değerlendirmelerinde ağız içi görüntüleme en az seviyede istenir, mümkünse ağız dışı görüntüleme tekniklerinin (panoramik radyografilerin vb.) kullanımı tercih edilir.
- * Tüm görüntüleme randevuları hasta giriş-çıkış ve oda dezenfeksiyonuna olanak sağlayacak süre göz önüne alarak düzenlenir. İntraoral görüntüleme için saatte en fazla 6 hasta alınması önerilir. Hastanın radyoloji bölümünde bulunacağı süreyi en aza indirmek için tetkikler en kısa sürede tamamlanacak şekilde ayarlanır, hastayı tetkike almadan önce gerekli hazırlıklar yapılır, sonra hasta çağrılır.
- * İşlem öncesi temas edilmesi muhtemel yerlerin (kontrol paneli, x ışını tüpü, kon, ekspozur butonu, koltuk vb.) önce dezenfektan sıkılıp iki katlı kâğıt havlu ile silinip streç filmle kaplanması faydalı olacaktır. Dezenfektan maddeler üreticilerin talimatları doğrultusunda kullanılmalıdır. Yüzey temizliğinde dezenfektan kullanımı, püskürtme-silme-püskürtme şeklinde olmalıdır. Genel olarak önerilen sıvı dezenfektanların en az 10 dak. yüzeyle temasta bırakılmasıdır. Tüm dezenfektan solüsyonların yan etkileri olduğundan, çalışma yüzeyleri kaplanarak, dezenfektan kullanımı en aza indirilebilir. Dezenfektan sıkılması uygun olmayan elektrikle ayarlanan düğmeler varsa dezenfektan sıkılmış kâğıt havlu ile dikkatlice silinir.
- * Radyoloji ünitelerine gönderilen tüm hastalara karşı kişisel koruyucu önlemler (tıbbi maske, önlük, N95-FFP2/FFP3 maske, gözlük/yüz koruyucu, eldiven) alınır.
- * Eldivenin doğru bir şekilde kullanımı, kullanım öncesinde ve kullanım sonrasında el hijyeni sağlanması çok önemlidir. Her hasta öncesi eller yıkanıp eldiven giyilip hasta çevresine dokunmamaya ve el hijyenine özen gösterilir. Eldivenli ellerle kapı kolu, telefon, masa vb. yüzeylere temas edilmemelidir. Eldiven çıkarıldıktan sonra mutlaka el hijyeni sağlanır.
- * Artefakt sebebiyle gerekebilecek tekrarlayan radyografilerden kaçınabilmek için hastaların işlem sırasında kullandığı maskelerin çıkartılması önerilir.
- * Ağız içi görüntülemelerde hastanın sensörü tutan eline giymesi için eldiven verilir.
- * İşlem öncesi ağız içi sensörler (fosfor plakalar) temiz eldiven giyilerek önce kendi kılıfına sonra kliniğimizde bulunan ikinci bir naylon kılıfa yerleştirilir.
- * İşlem sonrası hastanın ağızından çıkarılan sensör ilk önce temiz bir peçete ile silinerek üzerindeki ağız içi sıvılar (kan, tükürük, kusmuk) uzaklaştırılır. Daha sonra bariyer ve kılıf özenli bir şekilde çıkartılarak sensör hastanın isminin yazdığı temiz bir kâğıt üzerine aktif kısmı aşağı bakacak şekilde el değmeden düşürülür.
- * Çekim sonrası hastaların tüm atık maddeleri tıbbi atık olarak kabul edilir ve tıbbi atık poşetine atılır.
- * Her hasta odadan çıkarıldıktan sonra temizlik ve dezenfeksiyon yapılır. En az enfekte bölgeden en çok enfekte bölgelere doğru sırayla silme işlemi yapılır. Oturma yerinde dezenfektan kalıntısı bırakılmamalıdır, hastanın elbiselerine zarar verebilir.
- * Fosfor plakaların okuyucu cihaza yerleştirilip görüntünün okutulması da temiz bir eldiven giyilerek yapılır. Eğer plaka kontamine olmuş ise özel temizleme mendili ile temizlenir ve kutusuna yerleştirilir.

*Kurşun önlük radyografik işlem sırasında tükürükle, kanla, bazen de kusma ile kontamine olabilir. Dezenfektan içeren deterjanla her kullanımdan sonra spreyleneip, silinir ve düzgün bir şekilde askıya asılır.

Laboratuvarlarda Alınması Gereken Önlemler

- *Laboratuvar çalışma alanında önlük, tıbbi maske, gözlük/yüz koruyucu ve eldiven kullanır. Laboratuvar dışına kişisel koruyucu ekipman ile çıkılmaz.
- *Laboratuvar çalışma alanlarında yeme içme faaliyeti yapılmaz ve yiyecek veya kişisel eşya bulundurulmaz.
- *Oral kavite ile temas etmiş, üzerine kan veya sekresyon bulunan tüm atıklar tıbbi atık olarak atılır.
- *Laboratuvarlarda ayrı bir dezenfeksiyon alanı oluşturulur ve malzemeler dışarıdan dezenfekte edilmeden gelmişse ilk olarak bu alana gidilir, dezenfeksiyon işlemi tamamlanınca çalışma alanına transferi sağlanır.
- *Laboratuvara gönderilen tüm işler ön dezenfeksiyon işleminden geçirilir.
- *Yüzey kontaminasyonuna engel olmak için dental malzemelerin kullanıldığı tüm alanlarda sıvı geçirmez tek kullanımlık örtüler serilir.
- *Laboratuvarda yapılan işlemlerden sonra öğrenci tarafından kirletilen alanlar temizlenmeli, çapraz enfeksiyon riskini önlemek için kullanılan malzemeler dezenfeksiyon yada sterilizasyona verilmeli, çöpler atılmalı ortam temiz bırakılmalıdır.
- *Tezgahların, lavaboların ve zeminin temiz bırakılmasına özen gösterilmelidir.